

Haastattelussa Siiri Suonuuti-Lintumäki

ATK-klubin Siiri on vaalinut yhdistyshenkeä koko HEROn olemassaolon ajan

HEROssa on tapahtunut runsaasti kaikenlaista 30 vuoden aikana, mikä on kerryttänyt järjestön historiaan myös useita muutoksia. Uusia hankkeita on alkanut ja päättynyt. Henkilöstössä ja kävijäkunnassa on ollut vaihdoksia. Järjestön logo ja osoitekin ovat ehtineet vaihtua kertaalleen. HEROn todellinen veteraani Siiri Suonuuti-Lintumäki on nähnyt kaikki nämä muutokset ja vaiheet. Siiri oli paikalla jo HEROn perustamiskokouksessa ja ahkeroi edelleen järjestön toiminnassa. Hän on HEROn istuvan hallituksen jäsen ja vetää kerran kahdessa viikossa kokoontuvaa ATK-klubia, joka auttaa kävijöitään tietotekniikkaan liittyvissä kysymyksissä.

Siirin into puolustaa erilaisia oppijoita on kimmonnut hänen omasta taustastaan. Hänellä todettiin lukivaikeus jo kansakoulun ensimmäisillä luokilla 1960-luvulla. Tuolloin oppimisvaikeudet olivat vieras käsite monille, ja Siirin diagnoosin tekikin yksi Suomen ensimmäisistä aihealueen tutkijoista. Tuolloin Siirin tärkein turva tuli hänen vanhemmiltaan, jotka ymmärsivät tyttärensä tilanteen ja antoivat tälle kaiken mahdollisen tuen.

Kodin hyväksyvä henki ei kuitenkaan yltänyt koulumaailmaan, jossa erilaiseksi leimattu Siiriä kiusattiin niin oppilaiden kuin opettajien taholta. Kansakouluvuodet opettivat Siirille, että maailma voi olla julma erilaisia oppijoita kohtaan ja että asialle tulisi tehdä jotain.

Siiri Suonuuti-Lintumäki

Teksti: Alex Day

Mahdollisuus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen tuli hänen elämäänsä sattuman kautta. Siiri ja hänen aviomiehensä Matti ovat pitäneet kukkakauppaa yli 30 vuotta Malmilla. Heidän asiakkaanaan kävi 1980 - 1990 -lukujen vaihteessa **Sisko Savolainen**, joka oli myös yksi HEROn tulevista perustajajäsenistä. Pienen kukkakaupan kodikkaassa tunnelmassa Sisko vapautui kertomaan kauppiaana toimineelle Matille omasta lukivaikeudestaan. Sisko oli hiljattain tutustunut samoja oppimisen haasteita omaavaan toimittajaan **Airi Valkamaan**, joka suunnitteli parhaillaan YLE:lle kampanjoita oppimisvaikeuksia koskevan tiedon levittämiseksi. Matti kertoi, että hänenkin vaimollaan on lukivaikeus, ja tätä kautta Siirikin päätyi mukaan Airin projekteihin. Airi Valkaman ohjelmat olivat merkittäviä askelia kohti HEROn perustamista myöhemmin samalla porukalla.

HEROn valokuvakansioista löytynyt kuva HEROn pikkujouluista 17.12.1994. Tonttuleikeissä Siiri ja Lari Lintumäki.

Siirille on riittänyt HEROssa monenlaista tehtävää ATK-klubin vetämisen ja hallitustyöskentelyn rinnalle. Varsinkin toiminnan alkuaikoina tarvittiin runsaasti auttavia käsiä erilaisiin käytännön puuhiin. Siksi Siiri on maalannut HEROn entisiä toimitiloja, pystyttänyt sinne väliseiniä ja osallistunut niin postitus- kuin kopiointitalkoisiin. Siiri oli johtohenkilöitä 2000-luvun alun Lukineuvola-hankkeessa. Lisäksi HEROlla on opeteltu tanssinaskelia hänen vetämiensä tanssikurssien kuten lukitango-kurssin tahtiin. Järjestön ulkopuolella Siiri on kiertänyt oppilaitoksissa jakamassa tietoaan ja kokemuksiaan lukivaikeudesta.

Kaikesta tekemästään työstä huolimatta Siiri ei ole koskaan kuulunut HEROn henkilökuntaan. Hän on tehnyt päivätyönsä kaupanalan yritys Kesko Oyj:ssä. HEROn riveissä Siiri on pysynyt aina vapaaehtoistyöntekijänä. Tosin hän itse vieroksuu kyseistä titteliä.

- HERO on lähtenyt liikkeelle yhdistystoiminnasta, joka perustui jäsenten omaan aktiivisuuteen. Järjestön alkuaikoina suuri osa töistä toteutettiin talkootyönä vielä senkin jälkeen, kun HEROn ensimmäinen työntekijä **Pirjo Corell** palkattiin. En siis näe itseäni HEROn vapaaehtoistyöntekijänä vaan yhdistyksen jäsenenä, joka kantaa oman kortensa kekoon, Siiri kertoo.

Siirin luotsaama ATK-klubi lähentelee HEROn ikäluokkaa

HEROn kehityksen lisäksi Siiri on katsonut läheltä maailman digitalisoitumista. Tietokoneet tulivat hänelle tutuiksi jo aikana, jolloin teknologia oli vielä monille täysin vieras asia. Tämänkin perehtyneisyyden taustalla vaikutti lukivaikeus.

Siiri näki tietokoneet apuvälineinä, jotka tekisivät esimerkiksi kirjoittamisen helpommaksi. Ensimmäisen koneensa Siiri hankki heti taloudellisen tilanteensa salliessa 1980-luvun puolivälissä. Hänen tuli tuolloin opetella käyttämään laitetta ja sen ohjelmia itse. Myös työelämässä Siiri sai tietokoneen käyttöön heti, kun se oli mahdollista.

Vähitellen tietotekniikka alkoi kasvattaa vaikutusvaltaansa Siirin ympärillä. Kun monet muut vasta havahtuivat tietokoneiden tarpeellisuuteen, hänestä oli ehtinyt kehkeytyä niiden eksperttikäyttäjäksi. Siirin työkaverit alkoivat kysyä häneltä neuvoa laitteita koskevissa epäselvyyksissä. Myöhemmin Siiri on toiminut Keskon IT-puolella ja kouluttanut kokonaisia työryhmiä erilaisten tietokonejärjestelmien käyttöön.

Herolaiset ovat päässeet nauttimaan Siirin ammattitaidoista ATK-klubin kautta, joka on yksi HEROn pitkäikäisimmistä ryhmistä. Oikeastaan, jos lasketaan mukaan toiminnon koko polku, ATK-klubi ja HERO ovat melkein ikätovereita. Ryhmän esihistoria alkaa 1990-luvulta, jolloin HEROssa käynnistyi tietoteknisten taitojen alkeiskurssi ja sen jatkokurssi. Järjestön tietokoneet oli hankittu opetusministeriön apurahalla. Molemmille kursseille riitti tarvetta ja kysyntää. Opetuspäivinä Siiri tuli päivätyönsä jälkeen HEROon ja puursi siellä iltaneljästä -yhdeksään.

- Tietokoneet olivat monille siihen aikaan niin vieraita, että jo pelkkä laitteeseen koskeminen oli joillekin kynnyksen takana. Siksi alkeiskurssissa lähdettiin liikkeelle aivan perusasioista, Siiri muistelee.

Ajan edetessä tietokoneet tulivat niin yleisiksi, että tarve alkeiskurssille hiipui hiljalleen pois. Samalla Siiri alkoi suhtautua kriittisemmin ATK-kurssien perinteiseen opetusmalliin. Hän uskoi, että osallistujalähtöinen "klubitoiminta" voisi olla mielekkäämpi tukimuoto kävijöille. Etukäteen suunnitellun opetuksen sijaan tunneilla käsiteltäisiin niitä kysymyksiä, jotka askarruttavat kävijöitä itsejään kyseisellä hetkellä.

Tästä ajatuksesta muotoutui nykyinen ATK-klubi. Malli on toiminut hyvin, sillä klubi on pysynyt koko ajan suosittuna ja elinvoimaisena. Toiminta on myös ulottunut tietokoneita laajemmalle alueelle. ATK-klubissa ratkotaan monesti kännykkään tai mihin tahansa äly- ja digilaitteisiin liittyviä ongelmia.

- Teknologia kulkee koko ajan eteenpäin, ja uutta opeteltavaa ilmaantuu jatkuvalla syötöllä. Kokonaan uusien keksintöjen lisäksi vanhoista laitteista putkahtaa päivitettyjä malleja säännöllisesti. Muutosten perässä pysyminen omin voimin voi olla vaikeaa ja kuluttavaa, Siiri kuvailee.

Joinain vuosina ATK-klubiin on ollut jopa liian suurta tunkua toiminnan resursseihin nähden. Jo yhteen tai useampaan kertaan poistuneita kasvoja on palannut myöhemmin takasin uusien kysymysten kanssa. Kävijöissä on sekä kokeneempia että kokemattomampia koneenkäyttäjiä. Klubissa käy paljon kaiken ikäisiä, nuorista eläkeläisiin asti.

- Nykymaailmassa käyttäytyään, kuin tietotekniikan arkisuus olisi synnyttänyt ihmisissä sisäisen kyvyn hahmottaa teknologiaa. Se, että joku on päivittäin somessa, ei takaa hänelle esimerkiksi Excelin tai muiden perustietokoneohjelmien tuntemusta. Samoin tiedon etsiminen netistä voi olla haastavaa monille. Tällaisia asioita saattaa olla vaikea tunnustaa esimerkiksi työelämässä, sillä tietoteknisiä taitoja pidetään miltei itsestäänselvytenä, Siiri analysoi ATK-klubin tarvetta.

Pitkästä iästään huolimatta ATK-klubi aukaisee tänäkin syksynä kävijöilleen ovensa. Jaksamisen taustalla on ilo, jota toiminta tuo vetäjälleen. Siiri nauttii ihmisten auttamisesta ja pyrkii antamaan jokaiselle tarvittavan määrän aikaa ja tukea. Jos joku avuntarpeessa oleva ryhmäläinen ei ehdi jollain kokoontumiskerralla paikalle, Siiri pyrkii sopimaan hänen kanssaan yksityistapaamisen klubiajan ulkopuolelle.

- ATK-klubin ohjaaminen on hyvin antoisaa. Kävijöiden kysymyksiä pohdittaessa opin itsekkin uusia asioita. On myös lämmittävää huomata, miten paljon klubin antama tuki merkitsee kävijöille. Olen sitä paitsi päässyt todistamaan huikeaa kehitystä pitkäaikaisissa klubilaisissa. Sellaisen näkeminen tuntuu hienolta ja kannustaa jatkamaan, Siiri hehkuttaa.

Oppimisvaikeuksiset eivät ole HEROn hoivattavia vaan sen toimintaa ylläpitävä voima

Siirin mukaan viimeisen 30 vuoden aikana moni asia on mennyt erilaisten oppijoiden näkökulmasta parempaan. Erityisesti tietoisuus oppimisvaikeuksista on lisääntynyt HEROn myötävaikutuksesta. Sen vuoksi myös asiasta puhuminen on helpottunut. Tilanne on Suomessa jopa joiltain osin parempi kuin muissa pohjoismaissa. Tällainen mielikuva Siirille syntyi Tanskassa, jossa hän vieraili HEROn edustajana Airi Valkaman kanssa. Matkallaan he vierailivat paikallisessa työvoimatoimistossa, jonka seinällä luki suurella plakaatilla: "Vaikka sinulla olisi dysleksia, pystyt silti tekemään työtä". Näky puistatti Siiriä.

- Tämäkö on se viesti, joka halutaan antaa? Että oppimisvaikeuksiset ovat jokin kykenemätön ryhmä, joka ehkä pystyy parhaalla lykyllä työllistymään johonkin, Siiri kammoksuu. Miten voi yhteiskunta hyväksyä, että ihmisillä joilla on tämä ominaisuus olisivat jotenkin vammaisia ja heitä ei tarvitsisi kouluttaa eikä ottaa mukaan osaksi toimivaa yhteiskuntaa, tai että heidän täytyisi salata vaikeutensa, hän jatkaa.

HEROn ATK-luokka nimi on haluttu säilyttää ATK-klubin historian vuoksi, vaikka nykyään puhekielessä ATK:n sijaan puhutaan IT:stä.

Edistyksestä huolimatta HEROLle riittää Siirin mukaan edelleen runsaasti työtä. Vaikka tietoisuus on lisääntynyt, samoihin ongelmiin ja ennakkoluuloihin törmätään yhä uudestaan ja uudestaan. Edelleen ihmisten on vaikea saada ymmärrystä tai tukea oppimisvaikeuksiinsa. Vielä tänä päivänä osa näkee vaikeuksiin vetoamisen tekosyynä. Esimerkiksi YTL:n nirso suhtautuminen kirjoituksissa annettavaan tukeen saa Siirin pyörittämään päätään.

- Pelkkä tiedon levittäminen ei riitä, sillä ongelman ydin on syvällä kulttuurissamme. Siksi HEROn tulisi olla myös eräänlainen kulttuurijärjestö, jotta yhteiskunnan asenteisiin pystyttäisiin aidosti vaikuttamaan, Siiri pohtii.

Siiri kaipaa HEROon myös voimakkaampaa ja näkyvämpää "me-henkeä". Jäsenistölle on tärkeää välittää, että järjestö ajaa nimenomaan heidän asiaansa. HEROn 30-vuotinen taival on lähtenyt tarpeesta perustaa oppimisvaikeuksisille oma edunvalvontajärjestö. Tässä visiossa on edelleen HEROn suurin voima.

- On olemassa erityisopettajien yhdistyksiä ja muita tahoja, jotka tekevät työtä oppimisvaikeuksien parissa. Erona on kuitenkin se, että näissä paikoissa me erilaiset oppijat olemme kohde. Siellä on ihmisiä, jotka kertovat meille mitä kokemamme vaikeudet ovat, mistä ne johtuvat ja miten meidän tulisi toimia, Siiri toteaa.

- HERO puolestaan on meidän luki-ihmisten itse perustama. Sen tarkoituksena on tuoda kuuluville omaa ääntämme ja asiantuntemustamme. Tämä on hyvä muistaa myös jatkossa! Me erilaiset oppijat emme ole HEROn asiakkaita, sillä tämä on meidän oma järjestömme, hän painottaa.

Tällöin HERO pystyisi olemaan paikka, jossa oppimisvaikeuksia kokevat ihmiset tietävät tulevansa ymmärretyiksi. Kun Siiri ajattelee vuosiaan koulukiusattuna, hän muistaa, miten valtavasti merkitsi tulla päivän päätteeksi kotiin, jossa häntä kannustettiin ja kuunneltiin. Siiriä surettaa tieto siitä, ettei hänen kaikilla oppimisvaikeuksisilla ikätovereillaan ole ollut yhtä ymmärtävää perhettä. Jokainen ihminen ansaitsee turvapaikan, jossa hän saa aitoa ja rajatonta hyväksyntää. HEROn tehtävä on olla tuo paikka lukivaikeuksisille ja muille erilaisille oppijoille.

HERO pähkinäkuoressa vuonna 2024

Helsingin seudun erilaiset oppijat ry eli HERO on oppimisvaikeuksisten henkilöiden paikallinen etujärjestö, jonka toiminta-alue on pääkaupunkiseutu.

Tutustu toimintaamme ja ota yhteyttä, jos

- tarvitset ohjausta tai neuvontaa oppimisvaikeusasioissa.
- haluat osallistua koulutuksiimme tai yleisötilaisuuksiimme.
- sinua kiinnostaa kurssit, harrastustoiminta, vapaaehtois-, tai vertaistoiminta.
- olet kiinnostunut nuorten toiminnasta (15 - 29 v.).
- haluat osallistua lukiseulaan tai -testaukseen.
- haluat tulla tutustumaan HEROon.

www.lukihero.fi

Onko sinulla HEROn historiaan liittyvä tarina, jonka haluaisit jakaa muille? Ota yhteyttä: marika.sipila@lukihero.fi tai puh. 050 5276 977 (tavoitettavissa ma - to)